

WOT Informatievoorziening Natuur

Werkdocument

Nummer 6

Titel: Informatieanalyse beheerplannen: bijdrage
beheerplannen aan de rapportageverplichtingen van
LNV

Auteurs: Mirjam Broekmeyer, Anne Schmidt

Jaar: 2010
Cluster: BO Natuur, landschap en platteland
Programma: Werkzaamheden Informatievoorziening
2010
Werkpakket: Onderzoek en advies (3)
Projectnummer: BO-11-010-005

Werkdocument WOT IN i.o. nummer 6

Informatieanalyse beheerplannen: bijdrage beheerplannen aan de rapportageverplichtingen van LNV

Mirjam Broekmeyer en Anne Schmidt
25 juni 2010

Kort verslag en verantwoording van de werkzaamheden ten behoeve van het programma WOT Informatievoorziening Natuur. De werkzaamheden zijn uitgevoerd in de eerste helft van 2010 binnen werkpakket 3: Onderzoek en advies.

Deze notitie is het verslag van het project dat in het werkplan 2010 is aangekondigd als Format Natura 2000 beheerplannen. Op basis van gesprekken met LNV d.d. 14 januari 2010 en 8 april 2010 is de inhoudelijke vraag aangepast en de titel veranderd in: Informatieanalyse beheerplannen: bijdrage beheerplannen aan de rapportageverplichtingen van LNV.

Vanuit LNV Programmadirectie Natura 2000 waren betrokken bij de overleggen:

- Annemieke Adams
- Pieter Joop
- Martine Roza.

De opzet van dit werkdokument is als volgt:

1. Achtergrond vraagstelling en informatiebehoefte LNV
2. Informatieanalyse beheerplan, SDF en Artikel 17 annex A
3. Voorlopige conclusie informatieanalyse
4. Quick-scan informatieanalyse ontwerp-beheerplan Oudeland van Strijen
5. Samenvatting conclusies en advies

Dit werkdokument is de eindversie van de notitie Informatieanalyse beheerplannen.

Versie 1: opgesteld nav gesprek met LNV op 8 april 2010

Versie 2: interne correctie Alterra

Versie 3: besproken met LNV op 17 juni 2010

Versie 4: aangepaste versie nav 17 juni ter aanvulling van LNV

Versie 5: definitieve eindnotitie

1. Achtergrond vraagstelling en informatiebehoefte LNV

Natura 2000-beleid

De Europese Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrictlijn (HR) verplichten EU lidstaten tot de implementatie van deze richtlijnen in nationale wetgeving. Nederland is als lidstaat verplicht om VR-gebieden aan te wijzen en HR-gebieden aan te melden en deze vervolgens aan te wijzen onder nationale regelgeving. In Nederland gaat het om de Flora- en faunawet (Ffw) en de Natuurbeschermingswet (Nbw). In de Natuurbeschermingswet 1998 artikel 19a heeft de overheid tevens vastgelegd dat voor deze gebieden beheerplannen moeten worden opgesteld. Dit alles met als doelstelling een “gunstige staat van instandhouding” van beschermde soorten en habitattypen te behouden of te bereiken (op landelijk niveau per biogeografische regio en uiteindelijk op EU niveau).

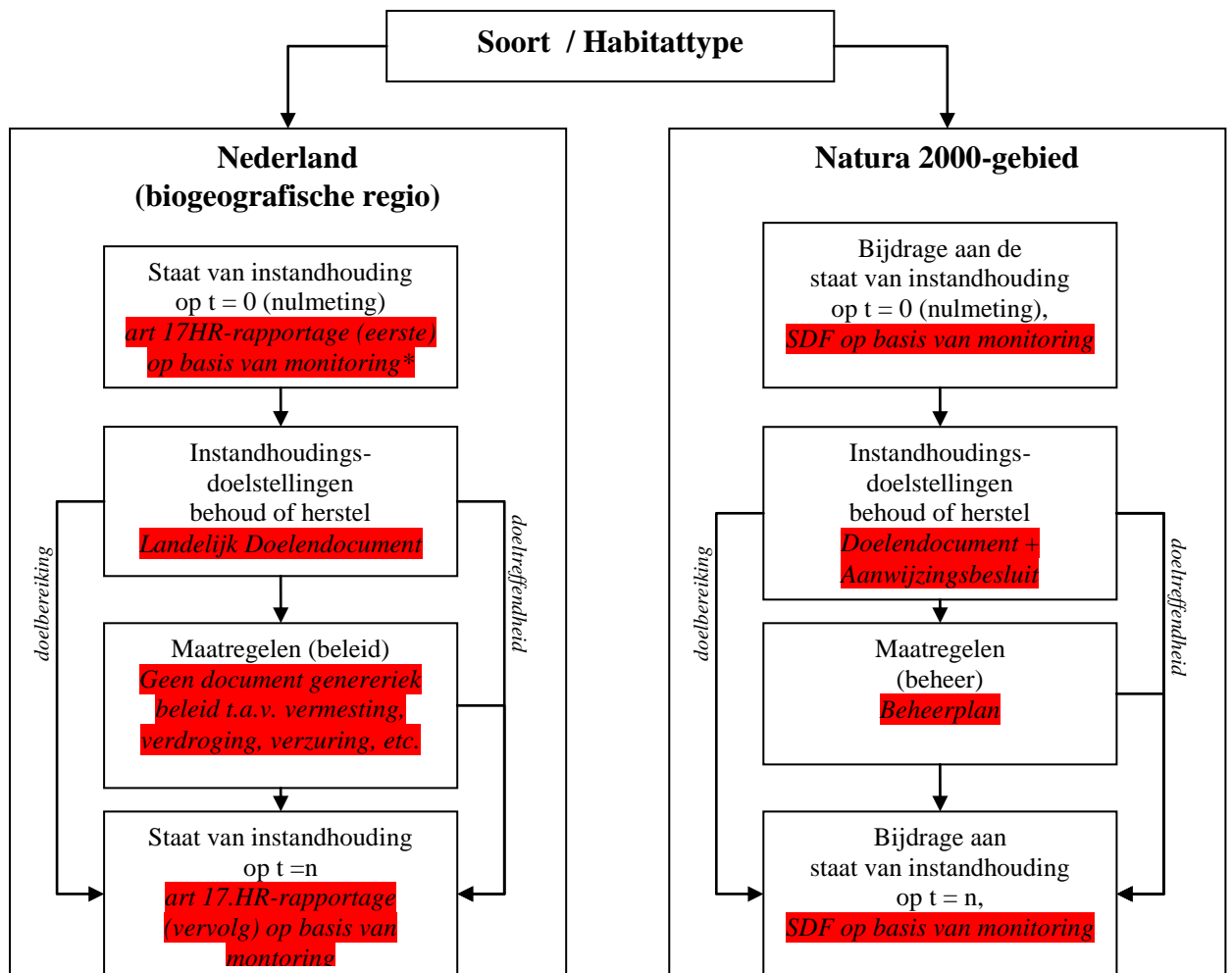
Rapportages

De EU lidstaten dienen verantwoording af te leggen aan de Europese Commissie door middel van rapportages (vergelijkbaar met nationale VBTB rapportage aan de Tweede Kamer). Deze rapportages dienen ter verantwoording, maar zijn ook bruikbaar voor controle en bijsturing van beleid. Er dienen verschillende typen rapportages te worden opgeleverd, te weten:

1. Derogatierapportages (handhaving wetgeving, vergunningen en ontheffingen Ffw en Nbw)
2. Algemene periodieke rapportages (art. 17 Annex A maatregelen + Annex B en D staat van instandhouding soorten en habitattypen)
3. Standaard Data Formulier Natura 2000 (SDF) (algemene en ecologische informatie per Natura 2000-gebied)

De *algemene periodieke rapportage* (art. 17.) betreft in feite een periodieke evaluatie van de staat van instandhouding van soorten en habitattypen. Het *Standaard Data Formulier* betreft in feite een evaluatie van de bijdrage van de gebieden aan de landelijke staat van instandhouding van soorten en habitattypen.

Aan de basis van a) het formuleren van instandhoudingsdoelen en b) de evaluatie van de mate van realisatie instandhoudingsdoelen staat de monitoring (zie figuur 1).

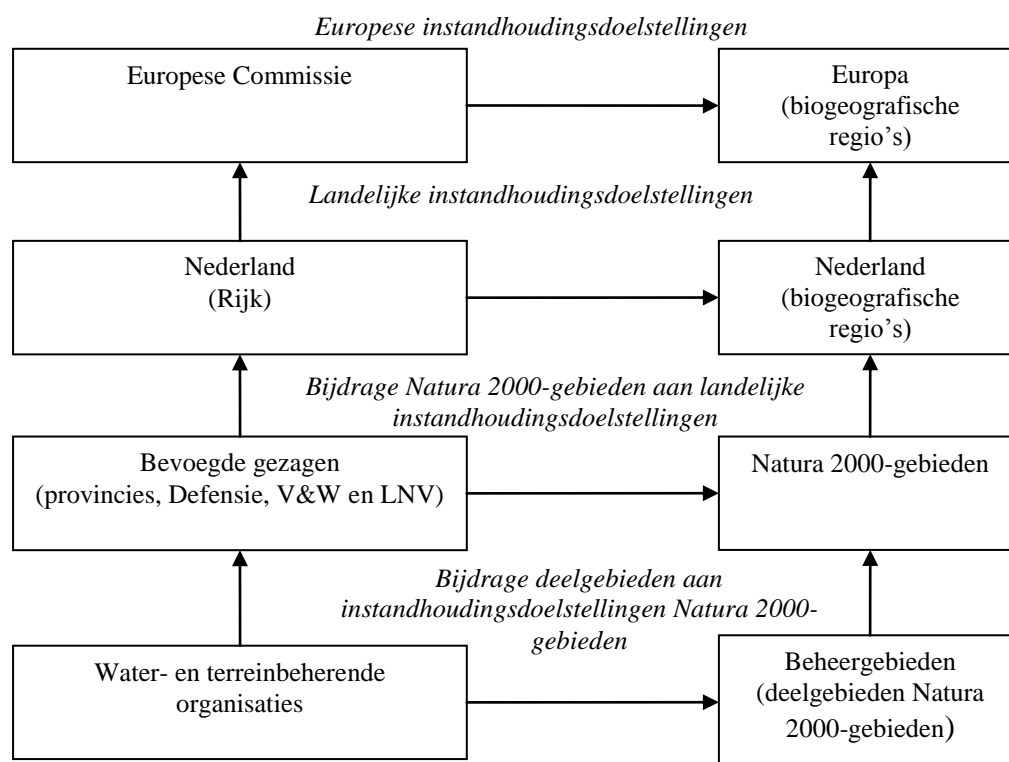

Figuur 1. Weergegeven is hoe op het niveau van een EU lidstaat c.q. biogeografische regio (kolom links) en Natura 2000-gebied (kolom rechts) de doelstellingen, maatregelen en de uiteindelijk effecten (staat van instandhouding, of bijdrage hieraan) samenhangen. Tevens is in kleur en cursief aangegeven in welke documenten de informatie aanwezig is of moet landen.

N.B. Een beoordeling van de staat van instandhouding (SvI) van soorten en habitattypen vindt plaats op basis van de “best beschikbare” gegevens (monitoring) en/of expertkennis. Op gebiedsniveau betreft het niet een beoordeling van de SvI maar een beoordeling van de relatieve bijdrage (de betekenis) van een gebied aan de landelijke SvI. Beide lijken erg op elkaar al komen ze qua beoordelingssystematiek niet 100% overeen. Beide gaan ondermeer over de populatiegrootte van soorten en het oppervlakte van habitattypen, de condities en de mogelijkheden tot behoud en herstel van soorten en habitattypen. De verschillen zitten behalve in het schaalniveau in gebruikte terminologie en definiëring van begrippen. Zo worden in het SDF andere criteria gebruikt voor de definitie van “kwaliteit” van een habitatype (“representativiteit” en “beschermingsstatus”), waarbij herstelmogelijkheden ook meegenomen worden, dan in de Artikel 17-rapportage, waarbij “structuur en functie” en “toekomstperspectief” apart beoordeeld worden. Ook is er verschil tussen de landelijke beoordeling van het “leefgebied” van een soort (Artikel 17) en “isolatie” en “beschermingsstatus” (kenmerken van het gebied) op gebiedsniveau in het SDF.

Informatievoorziening

Er zijn veel actoren betrokken bij de uitvoering van (delen van) het Natura 2000-beleid die elk specifieke taken vervullen zoals de handhaving van de wetgeving (DR, provincies), het opstellen van beheerplannen (provincies, V&W, LNV en Defensie) en het uitvoeren van gepland beheer (water- en terreinbeherende organisaties) etc., zie figuur 2.

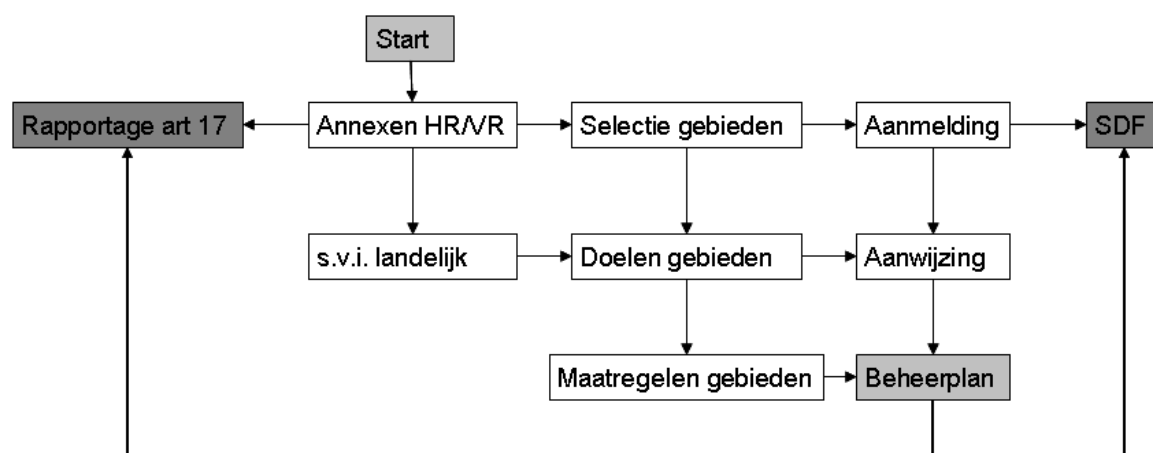

Figuur 2. Overzicht van de verschillende bestuurlijke lagen die verantwoording dienen af te leggen over de mate van realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen.

Informatiebehoefte LNV (rol beheerplannen bij rapportages)

In Nederland worden voor alle Natura 2000-gebieden beheerplannen opgesteld. LNV¹ wil binnen dit project achterhalen welke informatie uit de beheerplannen gebruikt kan worden bij de rapportageverplichtingen van LNV. Ofwel (zie figuur 3):

- o Welke informatie uit de beheerplannen kan worden gebruikt bij het invullen van het Standaard Data Formulier?
- o Welke informatie uit beheerplannen kan worden gebruikt bij het invullen van Annex A artikel 17 Habitatrichtlijn? Beheerplannen kunnen per definitie geen informatie leveren voor het invullen van annex B en D aangezien beheerplannen geen monitoringgegevens bevatten.

Figuur 3. Schema: hoe kan informatie uit beheerplannen bijdragen aan de verplichte landelijke rapportages?

Projectaanpak

Dit project richt zich op twee zaken:

Fase 1) informatie-analyse

Wat is de inhoudelijke samenhang tussen beheerplannen, SDF en Annex A artikel 17 HR? Welke informatie is nodig voor de rapportages SDF en Annex waarvoor LNV verantwoordelijk is? Welke onderdelen van beheerplannen sluiten hier qua informatie op aan?

Fase 2) advies voor beheer van gegevens

Hoe zou de informatie uit beheerplannen gekoppeld kunnen worden aan de voor LNV verplichte rapportages? Welke softwareprogramma's (data services en andere type applicaties) of bestaande data-infrastructuren zijn hiervoor geschikt? Welke functionaliteit wordt vereist en wie zal dit systeem gaan gebruiken (invoer en uitvoer)?

¹ Info: gesprekken 14-1-2010 en 8-4-2010 Alterra met LNV

2. Informatieanalyse beheerplan, SDF en Artikel 17 HR

2.1 Beheerplan

Algemeen

Het opstellen van beheerplannen is een verantwoordelijkheid van verschillende bevoegde gezagen, in de praktijk LNV, V&W en provincies. Een beheerplan kent geen voorgeschreven format. LNV heeft wel een programma van eisen opgesteld als richtlijn bij het opstellen. De rechtsgrondslag voor het opstellen van beheerplannen vormt artikel 19a Natuurbeschermingswet en artikel 6 lid 1 HR.

Het doel van het beheerplan is tweeledig:

1. het vermelden van maatregelen in ruimte en tijd die bij zullen dragen aan het behalen van de instandhoudingsdoelen voor het gebied
2. het beschrijven van bestaand gebruik in relatie tot de gestelde doelen

Voor de 166 Natura 2000-gebieden worden nu (2010) beheerplannen opgesteld, vaak door adviesbureaus of DLG in opdracht van het bevoegde gezag. Soms bevat één beheerplan meerdere N2000-gebieden.

Beheerplannen komen in conceptfase en ontwerpfase langs bij LNV, die de plannen beoordeeld op proces en inhoud. LNV gebruikt daarbij een synopsistabel als onderdeel van de checklist voor beoordeling van beheerplannen, waar andere bevoegde gezagen ook mee werken (in ieder geval vastgesteld door de Regiegroep N2000).

Beheerplannen moeten formeel drie jaar na de aanwijzing van een N2000-gebied worden vastgesteld door het bevoegde gezag. Via de zgn. ‘koppelingsafspraken’ heeft een groot deel van de provincies ervoor gekozen om eerst concept-beheerplannen op te stellen voordat de aanwijzingsbesluiten definitief worden vastgesteld.

Zomer 2010 is 1 beheerplan definitief (Voordelta), 1 beheerplan in ontwerp gereed (Oudeland van Strijen) en zijn 48 beheerplannen in concept gereed (Voortgangsrapportage 1 mei 2010)

Inhoud

Zoals boven al gesteld kent een beheerplan geen vast format of een vereiste inhoud. Artikel 19a lid 3 Natuurbeschermingswet omschrijft kort wat ten minste tot de inhoud van een beheerplan dient te behoren:

Een beheerplan bevat:

- a. *Een beschrijving van de beoogde resultaten met het oog op het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding in het aangewezen gebied² () mede in samenhang met het bestaande gebruik in dat gebied en, voor zover relevant voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstelling, daarbuiten;*
- b. *Een overzicht op hoofdlijnen van de in de door het plan bestreken periode noodzakelijke maatregelen met het oog op de onder a bedoelde resultaten.*

² De formulering van dit artikel in de Nbwet lijkt in strijd met de Habitatrichtlijn, waarbij wordt gesteld dat de term “gunstige staat van instandhouding” alleen betrekking heeft op het lidstaatniveau en niet op het niveau van Natura 2000-gebieden.

Voor het schrijven van een beheerplan zijn een aantal hulpmiddelen opgesteld:

- Handreiking beheerplannen (LNV, 2005)
- Checklist beheerplannen (Regiebureau Natura 2000, 2009)
- Intentieverklaring beheerplannen (IPO, 2008)
- Vaststellingsprocedure beheerplannen (LNV, 2009)

In de Handreiking beheerplannen is een Programma van Eisen uitgewerkt. In vervolg daarop hebben het ministerie van LNV, het ministerie van Defensie en Rijkswaterstaat van ministerie van Verkeer & Waterstaat ieder een eigen format voor de inhoudsopgave van een beheerplan uitgewerkt (zie bijlage 1). Op de site van het Regiebureau zijn bijvoorbeeld ook de plannen van aanpak te vinden die de provincies als bevoegd gezag hebben opgesteld.

Beheerplannen kennen in het algemeen de volgende onderdelen:

- instandhoudingsdoelen: opgave, visie, analyse kansen en knelpunten (gebiedsdoelen)
- uitgangssituatie natuur: karakteristiek, kenmerken, staat van instandhouding (nulmeting)
- bestaand gebruik: beschrijving, visie en confrontatie
- maatregelen: ontwikkelingsstrategie, haalbaarheid, benodigde vergunningen
- monitoring en evaluatie maatregelen en instandhoudingsdoelen
- uitvoering: verantwoordelijkheden en financiering

2.2 Standaard Data Formulier

Algemeen

Het invullen van de Standaard Data Formulieren (SDF) is een verantwoordelijkheid van het ministerie van LNV. Het SDF is een formulier per Natura 2000-gebied³ dat door de lidstaat wordt ingevuld voor de Europese Commissie. Het doel van het SDF is een administratieve en ecologische onderbouwing te geven van de aanmelding/aanwijzing en daarna (voortgang) over veranderingen per VR/HR-gebied. De EU verwacht dat alle gegevens die met het oog op de aanwijzing/bescherming van een gebied van belang zijn, worden medegedeeld.

Het formulier bevat daartoe vaste datavelden. In de nieuwe versie (2010) zullen de datavelden opnieuw worden vastgesteld. Nu al lijkt duidelijk dat bepaalde velden verdwijnen en nieuwe worden toegevoegd (m.m. Annemiek Adams).

De door de lidstaat aangeleverde gegevens worden opgeslagen in een databank (in ontwikkeling o.l.v. ORNIS-comite). INSPIRE draagt zorg voor standaardisering van data. Volgens het European Topic Centre of Biodiversity wordt dit traject nu afgestemd op rapportages (m.m. Anne Schmidt). De rechtsgrondslag voor het verzamelen vormt artikel 4 van de HR.

De SDF voor VR (SPA)-gebieden zijn door Nederland in 2000 aangeleverd. De SDF voor HR (SCI-SAC)-gebieden zijn door Nederland in 2003 bij de aanmelding aangeleverd, en in 2004 voor de vaststelling van de Atlantische lijst aangepast. Nu de afronding van de aanwijzing van samengevoegde Natura 2000-gebieden in zicht komt, is het noodzakelijk om de SDF te updaten omdat doelen zijn afgefallen of

³ Als een Natura 2000-gebied uit VR en HR gebied bestaat, wordt afhankelijk van deze grenzen 1 of 2 Standaard Data Formulieren ingevuld. Zie hiervoor pag. 6 Toelichting SDF

toegevoegd en grenzen zijn gewijzigd en om gemonitorde veranderingen aan te geven. Deze update is voorzien in 2011..

Onduidelijk is met welke frequentie (en voor welk tijdstip/periode) informatie in de toekomst opgeleverd dient te worden. Zeer waarschijnlijk wordt/is het advies van EC en LNV; (m.m. Annemieke Adams) om dit synchroon met art 17 uit te voeren. Logischerwijs wordt dit afgestemd op de periodieke Habitatrichtlijnrapportage en zal het om minimaal eens in de 6 jaar gaan.

Informatieanalyse⁴

Het SDF bevat informatie over de Natura 2000-gebieden, te weten de geografische informatie (bv. ligging en oppervlak), algemene beleidsinformatie (bv. beschermingsstatus en activiteiten binnen en buiten het gebied) en ecologische informatie (soorten en habitattypen met ecologische beoordeling).

Het format kent 8 datavelden, met onderverdelingen. In tabel 1 zijn deze datavelden weergegeven, inclusief een toelichting, de bron of onderwerp van de invulling en, in de vierde kolom, een inschatting of informatie uit de beheerplannen kan bijdragen aan het invullen. Achter dataveld 3 (ecologische informatie) liggen nog een aantal datavelden op basis waarvan de beoordeling van de “betekenis” of te wel de bijdrage van het gebied aan de staat van instandhouding gebaseerd wordt. Deze zijn grotendeels vergelijkbaar met de datavelden als basis voor de beoordeling van de landelijke staat van instandhouding in artikel 17 rapportage (zie kader Staat van Instandhouding)

Kader Staat van Instandhouding.

Bron: Advies over de opzet van een monitoringsysteem voor Natura 2000-rapportages en –beheerplannen. Concept-rapport Schmidt et al.

De betekenis van een gebied voor de staat van instandhouding van een **soort** wordt beoordeeld op basis van drie hoofdcriteria:

1. De “*relatieve*” populatiegrootte in het gebied t.o.v. van de landelijke populatiegrootte (in drie klassen, percentages) en de “*absolute*” populatiegrootte in het gebied zelf (aantallen en eventueel klassen)
2. De mate van isolatie van de populatie in het gebied ten opzichte van het ‘natuurlijke’ (landelijke) verspreidingsgebied (in drie klassen).
3. Beschermingsstatus, dat weer beoordeeld wordt op basis van:

- a. de mate van instandhouding van elementen van de habitat van de soort (in drie klassen);
- b. de herstelmogelijkheid (in drie klassen).

De betekenis van een gebied voor de staat van instandhouding van een **habitattype** wordt beoordeeld op basis van drie hoofdcriteria:

1. Het “*relatieve*” oppervlak in het gebied t.o.v. de landelijke omvang (in drie klassen, percentages) en het “*absolute*” oppervlak (percentage bedekking van het habitattype in het gebied).
2. Representativiteit van het habitattype (in drie klassen). Dat geeft aan hoe typisch het aanwezige habitattype is voor het beoogde habitattype. Dit is niet te

⁴ De informatieanalyse van het SDF is gebaseerd op de ‘oude’ formulieren inclusief het document (pdf) NATURA 2000 STANDAARDGEGEVENSFORMULIER TOELICHTING

vergelijken met typische soorten (zie paragraaf 2.1), maar meer met de definitie van een habitatype (o.a. op basis van kenmerkende soorten).

3. Beschermingsstatus, dat weer beoordeeld wordt op basis van:

- a. de mate van instandhouding van de structuur en functies van het habitatype (in drie klassen);
- b. de herstelmogelijkheid (in drie klassen).

Opmerking A. Adams: De 4e “Algemeen” geldt ook als apart criterium, omdat je hier ook eventueel nog andere aspecten mee kan nemen dan de 3 voorgenoemde; het is dus niet persé alleen maar een optelling van de 1e 3.

Tabel 1. Analyse databehoeftes SDF en mogelijke bijdrage uit beheerplannen

Dataveld SDF	Toelichting dataveld	Bron invullen dataveld	Is info uit beheerplannen aanwezig en geschikt om dataveld SDF in te vullen?
1. Site identification	sitecode, datum aanwijzing, naam, contact etc	LNV	nee niet nuttig, bovendien statische data
2. Site location	ligging, oppervlak, hoogte, biogeografische regio	LNV	nee niet nuttig, bovendien statische data
3. Ecological information	per annex I Habitat types en annex II Habitat species en annex I Bird species, een beoordeling van de betekenis van het gebied voor de staat van instandhouding	door LNV in overleg met stakeholders (SBB, NM etc.)	ja, kan: indien in beheerplan nulmeting is vastgelegd; overige informatie zal uit monitoringsmaatregelen moeten komen. Andersom zal de ecologische beoordeling van het SDF zal niet in het beheerplan aan de orde komen (ABC-tjes), maar deze kan eventueel indirect afgeleid worden.
4. Site description	algemene karakteristiek, kwaliteit en belang gebied, kwetsbaarheid, eigendom en documentatie	website LNV	ja kan; info is grotendeels nu ook al te vinden op site van LNV; onderdelen kunnen wel mogelijk beter ingevuld worden en telkens geactualiseerd
5. Site protection status and relation with Corine Biotopes	beschermingsstatusen relatie met andere beschermde gebieden		ja kan; betreft statische informatie
6. Impacts and activities in and around the site	factoren (menselijke activiteiten; natuurlijke processen) die instandhouding en beheer gebied kunnen beïnvloeden en hun invloed		ja; specifiek in beheerplannen vindt beschrijving plaats van bestaand gebruik en abiotische kenmerken.
7. Maps of the site	Kaartmateriaal	Gebieden-register	Nee
8. Slides	Illustraties	website LNV	Nee

2.3 Annex A Habitatrichtlijn art. 17

Algemeen

Het invullen van Annex A Habitatrichtlijn is een verantwoordelijkheid van het ministerie van LNV. Alle lidstaten moeten 6-jaarlijks aan de Europese Commissie rapporteren over de voortgang van maatregelen genomen ten behoeve van de doelen van de Habitatrichtlijn. Annex A bevat het General Reporting Format met voornamelijk administratieve informatie. Annex A wordt per biogeografische regio ingevuld. Voor Nederland zijn dat alleen de Atlantische en de Mariene Atlantische regio.

Het doel is om een 6-jaarlijks overzicht te krijgen van alle generieke maatregelen (wetgeving, aanwijzing, beheerplannen, beschermingsmaatregelen, monitoring, financiering) op lidstaatniveau die bijdragen aan het behalen van de VHR-doelen.

Een toelichting op het invullen vormt het document Notes & Guidelines – Reporting under Article 17. Nederland heeft een eigen applicatie gemaakt (die aansluit op de IT-tool van de EU) waarmee alle gegevens zijn ingevuld. Deze IT-tool is gebaseerd op de door de EU vastgestelde General reporting format DocHab04-03/03 rev.3. De rechtsgrondslag voor de periodieke rapportage vormt artikel 17 HR.

In 2007 is een rapportage naar Brussel gegaan, met informatie over de staat van instandhouding in het jaar 2006 en de trend over 2000-2006. In 2013 vindt de volgende rapportage plaats. Tegen die tijd zal er een vernieuwd rapportageformat zijn (m.m. Annemiek Adams).

Informatieanalyse

Annex A van artikel 17 betreft een verslag van de algemene maatregelen die worden genomen om een gunstige staat van instandhouding van VHR soorten en habitattypen te behouden of bereiken.

Het format uit de rapportageperiode 2001-2006 kende 11 datavelden, soms met een nadere onderverdeling. In tabel 2 zijn deze datavelden weergegeven, inclusief een toelichting, de bron of onderwerp van invullen in de laatste rapportage en, in de vierde kolom, een inschatting of informatie uit beheerplannen kan bijdragen aan het invullen. Ook van Annex A zal bij de volgende HR-rapportage ronde een nieuwe versie verschijnen (m.m. Annemieke Adams). De nieuwe voorstellen van de Commissie zijn nu in concept beschikbaar. Mogelijk wordt het definitieve format pas in 2011 vastgesteld.

Belangrijk is te constateren dat in diverse gevallen er expliciet gevraagd wordt om een “general overview at national level” of “overview at national level, not detailed descriptions site by site”. Dat komt neer op samenvattingen van informatie uit beheerplannen.

Informatie benodigd voor Annex A van artikel 17 die met kennis uit de beheerplannen geleverd lijkt te kunnen worden (zie ook tabel 2):

- Lijst gebieden met definitief/concept beheerplan plus namen overlegorganen per gebied (dataveld 3)
- Lijst met overige instrumenten voor beheer (dataveld 3)
- Generieke maatregelen ter voorkoming verslechtering en verstoring (dataveld 5) > samenvatting synopsistabellen?
- Financiering, geschatte kosten beheer met maatregelen, cofinanciering (dataveld 7)
- Belangrijkste maatregelen voor monitoring (dataveld 9)
- Belangrijke onderzoekprojecten en educatie en informatie activiteiten (dataveld 11)

Tabel 2. Analyse databehoeft Annex A art. 17 HR en mogelijke bijdrage uit beheerplannen

Dataveld Annex A artikel 17 HR	Toelichting dataveld	Bron voor invullen dataveld	Is info uit beheerplannen aanwezig en geschikt om dataveld Annex A art 17 HR in te vullen?
1. Legal framework	wetteksten	Nbwet	nee; info eenmalig maar let op wetswijzigingen
2. State of designation of Natura 2000	nummer en oppervlakte van SCI en SAC per biogeografische regio	info uit SDF gebruiken	nee; info eenmalig tenzij wijziging grenzen of gebieden
3. Management tools (art 6.1)	aantal gebieden (plus lijst) met goedgekeurde beheerplannen	1 lijst met site code, site name, titel beheerplan, definitief of conceptplan, jaar goedkeuring en naam overlegorgaan	ja; is samenvatting van stand van zaken beheerplannen; info uit voortgang beheerplannen.
	aantal gebieden met beheerplannen in concept	idem	
	aantal gebieden met overlegorgaan (plus lijst namen gebieden en organen)	idem	
	overige planninginstrumenten (plus lijst gebieden en type bescherming)	1 lijst met site code, site name, instrument EHS en % gebied	lijst vervalt straks bij beheerplannen? Of blijft idem bestaan?
	overige instrumenten (plus lijst gebieden en beschrijving instrument)	bijvoorbeeld convenant, leefgebiedplan??	ja kan mogelijk: activiteiten halen uit beheerplannen.
4. Conservation measures (art 6.1) and evaluation of their impact on the conservation status (art 17.1)	algemene beschrijving van generieke, nationale maatregelen	beschrijving beschermingsregime Nee, tenzij Nota Ruimte en Nbwet en Ffwet	nee; aanpassen aan actualiteit (opstellen beheerplannen is natuurlijk wel maatregel)
	effect van deze maatregelen op staat van instandhouding, op generiek, nationaal niveau	optioneel, niet ingevuld in vorige rapportage	afleiden uit resultaten annex B en D?
5. Measures to avoid deterioration of habitats/ habitats of species & disturbance of species (art 6.2)	maatregelen ter voorkomen verslechtering etc. op generiek, nationaal niveau	uitleg beschermingsregime en mogelijkheden subsidies, gedragscodes etc. Er wordt verwezen naar onderdeel 10(=Ffwet regelgeving) maar aanvullen met gebiedsregelgeving.	ja kan mogelijk; is samenvatting van info uit beheerplannen.

Dataveld Annex A artikel 17 HR	Toelichting dataveld	Bron voor invullen dataveld	Is info uit beheerplannen aanwezig en geschikt om dataveld Annex A art 17 HR in te vullen?
6. Measures taken in relation to approval of plans & projects (art 6.3 en 6.4)	aantal plannen/projecten waar compensatie nodig was (plus lijst gebieden en type project)	1 lijst met site code, site name en titel en jaar project plus goedkeuring Cie.	nee; info bevoegde gezagen vergunningverlening.
	aantal plannen/projecten waarbij toestemming Cie nodig was	idem	idem
	Invloed van deze plannen/projecten op staat van instandhouding	optioneel, nog niet ingevuld	nee; info uit monitoringrapporten, zoals auditcie gaswinning Waddenzee
7. Financing (art 8)	geschatte kosten beheer alle sites per jaar	optioneel	ja; info samenvatten uit beheerplannen
	essentiële maatregelen voor behoud/bereik gunstige svi prioritaire soorten/types	optioneel	ja; info samenvatten uit beheerplannen
	schatting kosten voor bovenstaande maatregelen		ja; info samenvatten uit beheerplannen
	co-financiering idem maatregelen	inzet LIFE instrument	ja; info uit beheerplannen
8. Measures taken to ensure coherence of the Network (art. 10)	algemene beschrijving generieke maatregelen	beschrijving beleid EHS en RV	nee; info EHS/klimaat beleid.
9. Measures taken to establish a surveillance system (art. 11)	belangrijkste maatregelen voor monitoring svi		ja; samenvatting monitoringsparagraaf uit beheerplannen.
10. Measures taken to ensure the protection of species (art. 12 to 16)	vereiste maatregelen stricte bescherming Annex IV species	gedragscodes; natuurkalender; soortbeschermingsplannen	nee; info vanuit Ffwet regelgeving
	controle systeem vangen en doden dieren	controle AID en zorgplicht	nee; info vanuit Ffwet regelgeving
	maatregelen onttrekken en exploitatie soorten Annex V		nee; info vanuit Ffwet regelgeving
	controlesysteem voor vangen, doden, onttrekken en exploitatie	art. 15 Ffwet; regionale milieuteams, AID etc.	nee; info vanuit Ffwet regelgeving
11.Supporting measures and additional provisions	onderzoek	algemene beschrijving belangrijkste projecten	ja kan; samenvatting uit beheerplannen (lopend onderzoek of literatuurlijsten)
	herintroductie soorten	soortnaam en succes	nee; herintroductiebeleid (kan ook een voorgestelde maatregel in een beheerplan zijn...)
	opzettelijke introductie niet-inheems soorten	soortnaam, maatregelen bestrijding	nee; exotenbeleid
	educatie en informatie	beschrijving algemene maatregelen	ja kan; gebiedsconsultaties, specifieke initiatieven horend bij beheerplan

3. Voorlopige conclusie informatieanalyse

In tabel 1 en 2 zijn die datavelden van respectievelijk SDF of art 17 HR waarvoor het beheerplan mogelijk informatie kan leveren, paars gekleurd. In onderstaande tabel 3 zijn alleen deze - in theorie bruikbare - resultaten van de paarse cellen opnieuw weergegeven. Tabel 3 bevat dus een samenvatting van de informatie uit beheerplannen die mogelijk kan bijdragen aan LNV-rapportages voor het invullen van de SDF en art 17.

Tegelijk is verkend (in theorie – aan de hand van de standaard inhoudsopgaven) waar deze informatie te vinden zou moeten zijn in de formats beheerplan van LNV, Defensie en RWS. Deze formats zijn te vinden in bijlage 1.

Tabel 3. Onderdelen artikel 17 en SDF waaraan beheerplan bijdrage kan leveren, inclusief plek waar de informatie zou staan volgens formats beheerplan van LNV, Defensie en Rijkswaterstaat.

Annex A art 17 HR		LNV beheerplan	Defensie beheerplan	RWS beheerplan
dataveld	toelichting dataveld			
3. Management tools	aantal gebieden (plus lijst) met beheerplannen en overlegorgaan	par 5.2	par 7.1	hfk 5
5. Measures to avoid deterioration of habitats/ habitats of species & disturbance of species (art 6.2)	maatregelen ter voorkomen verslechtering etc. op generiek, nationaal niveau	par 5.2	par 7.1	hfk 5
7. Financing	kosten maatregelen, financiering	par 6.1 en 6.4	hfk 9	hfk 9
9. Measures taken to establish a surveillance system	monitoringsopzet	par 6.3	par 7.4.2	hfk 7
11. Supporting measures and additional provisions	stand van zaken onderzoek en educatie	??	hfk 8	par 10.2
SDF		LNV beheerplan	Defensie beheerplan	RWS beheerplan
dataveld	toelichting dataveld			
3. Ecological information	per annex I Habitat types en annex II Habitat species en annex I Bird species, een beoordeling van de betekenis van het gebied voor de staat van instandhouding	par 3.1.2 par. 3.1.3	par 4.5	??
4. Site description	algemene karakteristiek, kwaliteit en belang gebied, kwetsbaarheid, eigendom en documentatie	?? Onderdelen in hoofdstuk 3	??	par 3.1, 3.2 en 3.3. par 1.3
6. Impacts and activities in and around the site	factoren (menselijke activiteiten; natuurlijke processen) die instandhouding en beheer gebied kunnen beïnvloeden en hun invloed	hfk 4	hfk 5	par 3.4 hfk 5?

Het lijkt dat een deel van deze informatie in de beheerplannen te vinden is. Voor SDF kan deze informatie per gebied – simpel gesteld - in het SDF formulier geplakt worden. Voor Annex A zal deze informatie echter uit alle beheerplannen moeten worden samengevoegd en samengevat. Idealiter bezit bijvoorbeeld ieder beheerplan voor onderdeel 5 Annex A een synopsistabel. Indien dat niet het geval is, moeten eerst (handmatig?) per beheerplan de maatregelen worden samengevat, en vervolgens moeten alle maatregelen van alle beheerplannen worden samengevat.

Een ander deel, te weten de ecologische informatie voor onderdeel 3 SDF, zal ook uit de resultaten van de (gebieds-)monitoring moeten komen. In de beheerplannen wordt alleen – als het goed is – aangegeven hoe, waar en met welke frequentie wat gemonitord wordt. Onduidelijk is voornamelijk *hoe en waar* deze monitorgegevens zullen worden opgeslagen en hoe zij bewerkt (of samengevat) kunnen worden voor de LNV-rapportages. Uiteindelijk wil LNV weten hoe de maatregelen uit de beheerplannen bijdragen aan het behalen van de landelijke doelen. Die analyse kan evenwel pas plaatsvinden als, zoals gezegd, de resultaten van de monitoring bekend zijn. Dat onderdeel behoort niet tot dit project, mede omdat monitoringsresultaten zelf niet in de beheerplannen worden opgenomen. Bovendien is de beoordeling van de bijdrage van het gebied aan de landelijke SvI alleen indirect af te leiden uit de gegevens uit het beheerplan.

Aandachtspunt is afstemming met INSPIRE (kader). Door internationale expertgroepen van INSPIRE wordt nu een datamodel opgesteld voor beschermde gebieden (protected sites), specifiek voor Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt zoals te doen gebruikelijk in de IT sector op een gestructureerde manier via “use cases” en “use case diagrams” (UML’s). Afstemming vindt plaats met de hernieuwde SDF (en uiteindelijk ook art. 17 rapportage).

Kader: Inspire en PDOK

Sinds 15 mei 2007 is de Europese kaderrichtlijn Inspire (Infrastructure for spatial information in Europe) formeel van kracht. Deze richtlijn leidt tot een Europese geo-informatie infrastructuur, die een geïntegreerde aanpak van Europees milieubeleid mogelijk maakt. De invoering van Inspire is met een implementatiewet in de Nederlandse wet verankerd. De ingangsdatum van deze implementatiewet is per Koninklijk Besluit vastgesteld op 1 september 2009. De invoering van Inspire moet plaatsvinden tussen 2009 en 2014. De Europese richtlijn Inspire heeft tot doel om de beschikbaarheid, kwaliteit, organisatie, toegang tot en uitwisseling van geo-informatie in Europa te verbeteren. Deze informatie is nodig voor de geïntegreerde aanpak van Europese beleidsvorming op het gebied van milieu. In opdracht van het ministerie van VROM voert Geonovum het programma INSPIRE in Nederland uit om deze richtlijn in Nederland te implementeren.

Eén van de acties is het programma PDOK: publieke dienstverlening op kaart. Onder deze noemer werken het ministerie van VROM, Dienst Landelijk Gebied en Dienst Regelingen van het ministerie van LNV, Rijkswaterstaat van het ministerie van V&W, het Kadaster, TNO en Geonovum samen. Zo realiseren zij een centrale voorziening voor geo-informatie door gegevens centraal beschikbaar te maken, door onderlinge afspraken te maken over het gebruik en door samen op te trekken in de

ontwikkeling van voorzieningen voor bijvoorbeeld de basisregistraties en de Europese INSPIRE-richtlijn.

<http://www.geonovum.nl/dossiers/inspire>

<http://www.geonovum.nl/dossiers/pdok>

4. Quick-scan informatieanalyse ontwerp-beheerplan Oudeland van Strijen

Om wat meer gevoel te krijgen voor de daadwerkelijke bijdrage van beheerplannen aan de rapportageverplichtingen van LNV, is het ontwerpbeheerplan Oudeland van Strijen (Royal Haskoning, 2009 in opdracht van de Provincie Zuid-Holland) geanalyseerd op de benodigde informatie voor Annex A art. 17 HR en het SDF. De provincie Zuid-Holland had het voortouw bij het opstellen van dit beheerplan; de inhoudsopgave van dit beheerplan is dan ook afwijkend is van de door LNV voorgestelde standaard inhoudsopgave van beheerplannen

Informatieanalyse beheerplan

Met behulp van de Inhoudsopgave van het beheerplan en de zoekfunctie in Word, is per onderdeel (= regel in tabel 4.1) gezocht of de informatie aanwezig is in het beheerplan en wat de informatie behelst. De resultaten zijn te vinden in tabel 4.1.

Tabel 4.1: Analyse informatie beheerplan Oudeland van Strijen die bruikbaar is voor invullen gegevens Annex A art 17 HR en SDF.

Annex A art 17 HR
3. Management tools
pag. 72, tabel 1: overzicht betrokken organisaties en contactpersonen bij opstellen van het beheerplan. pag. 7: contactgegevens bevoegd gezag Provincie Zuid-Holland N.B. Wat is het overlegorgaan in dit geval?
5. Measures to avoid deterioration of habitats/ habitats of species & disturbance of species (art 6.2)
Maatregelen zijn af te leiden uit hoofdstuk 6 Toetsing bestaand gebruik. Voorbeelden van maatregelen: - gebruik kartbaan door jaar heen regelen - verbod honden in delen gebied - zonering wegen in gebied - uitvoeren werkzaamheden buisleidingen etc. volgens gedragscode
7. Financing
In paragraaf 10.1.1. en 10.1.2. worden mogelijke maatregelen voor financiering beheer samengevat: - ILG subsidie PSAN voor weidevogelpakketten en ganzenopvang - LNV voor reguliere bijdrage beheer Staatsbosbeheer - verdrogingsbestrijding: ILG en cofinanciering door het Waterschap Hollandse Delta en de provincie Zuid-Holland.
9. Measures taken to establish a surveillance system
In paragraaf 8.1 overzicht van bestaande monitoring en paragraaf 8.2 Monitoring 2009-2015 in kader van Natura 2000. Frequenties van bestaande inventarisaties zijn afdoende om de instandhoudingsdoelen te monitoren en de effecten van de instandhoudingsmaatregelen in beeld te brengen.
11. Supporting measures and additional provisions
geen informatie

SDF**3. Ecological information**

Af te leiden uit informatie in paragraaf 4.2

- a. Jaarlijks overwinteren in het Oudeland van Strijen maximaal zo'n 5.000 tot 8.000 kolganzen (tabel 4.2). Voor Nederland als geheel wordt het gemiddeld maximale aantal kolganzen geschat op 685.000 exemplaren (SOVON en CBS, 2005), dus 1% van de landelijke populatie verblijft in het Oudeland van Strijen.
- b. De relatieve bijdrage van het Oudeland van Strijen aan het voorkomen van dwergganzen in Nederland is zeer groot. Het is één van de twee belangrijkste overwinteringsplaatsen van dwergganzen in Nederland.
- c. Het gemiddeld seizoensgemiddelde van in Nederland overwinterende brandganzen ligt op 141.000 individuen (voor de periode 1999/2000 – 2003/2004; SOVON en CBS, 2005). Het gemiddeld seizoensgemiddelde voor de periode 2004/2005 – 2007/2008 bedraagt 2.413 dieren in het Oudeland van Strijen (tabel 4.4).
- d. Het gemiddeld seizoensgemiddelde van de aantallen Smienten in het Oudeland van Strijen in de periode 2004/2005 – 2007/2008 bedraagt 1.654 individuen (zie tabel 4.5). Voor heel Nederland wordt een gemiddeld seizoensgemiddelde aangehouden van 270.000 individuen

4. Site description

- e. Algemene karakteristiek in paragraaf 3.1 Ligging en globale beschrijving
- f. Kwaliteit en belang gebied in paragraaf 3.3.2 Abiotische kenmerken en paragraaf 3.4 Natuurwaarden
- g. Kwetsbaarheid soorten wordt beschreven in bijlage 2 (per soort opsomming bedreigingen en gevoeligheden)
- h. Kwetsbaarheid gebied kernopgave 4.07 'plas-dras situaties' is het peilbeheer, geen specifieke informatie over maatregelen. Wel algemene informatie in paragraaf 2.2 Water over beleid KRW dat bijdraagt aan halen N2000-doelen en verwijzing naar nog te nemen nieuw Peilbesluit van Waterschap waarin de waterpeilen beter zijn afgestemd op de natuurwaarden
- i. Eigendom: informatie in paragraaf 3.2 Eigendomssituatie
- j. Documentatie: informatie in Bijlage Geraadpleegde bronnen pag. 74 e.v.

6. Impacts and activities in and around the site

Zie hoofdstuk 6 Toetsing bestaand gebruik en specifiek paragraaf 6.2.11 Samenvatting bestaand gebruik en randvoorwaarden instandhoudingsdoelstellingen Oudeland van Strijen en paragraaf 6.3 Toetsing bestaand gebruik en tabel 6.3

Voorlopige conclusie informatieanalyse beheerplan

Hieronder volgen een aantal opmerkingen ten aanzien van de inhoud van het beheerplan, het samenstellen van de synopsistabel en het zoekproces bij het invullen van tabel 4.

Inhoud beheerplan

- Het beheerplan kent geen kopie van essentietabel⁵ voor gebied van LNV-site
- Het beheerplan heeft geen synopsistabel (zie volgende onderdeel)
- Het beheerplan kent geen paragraaf Instandhoudingsmaatregelen:
 - Er is geen plek in het document, waar op een logische wijze de instandhoudingsdoelen met de daarvoor noodzakelijke maatregelen worden beschreven. Informatie is wel te vinden in het document, maar staat her en der verspreid. De instandhoudingsdoelen worden nu al gehaald, maar nergens wordt duidelijk gemaakt welk huidig beheer hieraan ten grondslag ligt en wat de sturende factoren in dat beheer of huidige abiotiek zijn.
 - Er wordt gemeld (par. 4.2) dat kwaliteit en oppervlakte van het gebied (ruim) voldoende zijn voor behoudsdoelstellingen 4 vogels, maar nergens is informatie of de totale oppervlakte van het gebied (ruim 1500 hectare) nodig is voor omvang populatie.

Invullen synopsistabel beheerplan

Om op landelijk en gebiedsniveau een overzicht te krijgen welke maatregelen in relatie tot de doelen in de eerste beheerplanperiode (6 jaar) worden genomen is door LNV een format voor een synopsistabel opgesteld. De synopsistabel biedt inzicht in de geplande maatregelen in het gebied en het kwalitatieve en kwantitatieve effect van deze maatregelen op de doelen voor de habitattypen en soorten. In die zin zou de synopsistabel met name bruikbaar zijn bij het invullen van dataveld 5 bij Annex A: “Measures to avoid deterioration of habitats/ habitats of species & disturbance of species”.

Toelichting van LNV op functie van de synopsistabel: *De synopsistabel is daarmee een samenvatting van de uitgebreide beschrijving van de maatregelen in hoofdstuk 5 Maatregelen (LNV-beheerplannen). De tabel is tevens een hulpmiddel voor de rapportageverplichting aan de Europese Commissie. Hiervoor stellen de lidstaten elke zes jaar een verslag op over de in het kader van de richtlijn genomen maatregelen, alsmede een beoordeling van het effect van die maatregelen op de staat van instandhouding (artikel 17). De onderdelen waarover Nederland onder andere aan de Europese Commissie moet rapporteren zijn in de tabel opgenomen. Met behulp van hoofdstuk 5 kunnen de bullets (en tekens) vervangen worden door kwantificeringen (in aantal, m, ha, m3 of mol) en op een kaart aangeven waar in het*

⁵ In diverse Natura 2000-documenten staat informatie over Natura 2000-doelen die sturend is voor het opstellen van beheerplannen. De bedoeling van de Natura 2000-essentietabellen is om de informatie die sturend is voor het opstellen van een beheerplan per gebied in een overzicht te plaatsen. Het betreft gegevens uit de (ontwerp-) aanwijzingsbesluiten, het Natura 2000-doelendocument en de Natura 2000-gebiedendocumenten. De essentietabellen zijn per N2000-gebied te vinden onder de link ‘Doelstelling en staat van instandhouding soorten en habitattypen’.

gebied deze maatregelen worden genomen. (bron: Inhoudsopgave Natura 2000 LNV-beheerplannen)

Binnen dit project is getracht de synopsistabel in te vullen voor het Natura 2000-gebied Oudeland van Strijen, zie tabel 4.2. De lichtpaarse cellen zijn ingevuld met informatie uit het beheerplan. Daarbij is gekozen voor een pragmatische aanpak:

- het *hoofdwoord* uit betreffende kolom invoeren als zoekfunctie in het word-document Beheerplan Oudeland van Strijen (bijvoorbeeld *kwaliteit, vermesting, verdroging*).
- de zoekresultaten gebruiken om de lichtpaarse cellen in te vullen en toe te lichten.

Voorlopige conclusie synopsistabel beheerplan

- Het invullen (door iemand die niet heeft bijgedragen aan het opstellen van het beheerplan) vereist handmatig zoek- en spuurwerk. Dit betekent dat het invullen foutgevoelig en arbeidsintensief is. Het invullen van tabel 4.2 kostte binnen dit 3 uur.
- Niet alle velden uit de synopsistabel konden worden ingevuld. Dit beheerplan levert dus niet alle informatie voor het invullen van de synopsistabel. Hiervoor zal contact met opsteller beheerplan nodig zijn.
- Ook blijven er inhoudelijke vragen (zie onderstaand), waardoor de vraag gesteld kan worden of de invulling correct is. Een check door opsteller beheerplan lijkt altijd noodzakelijk.
 - wat is het verschil tussen interne beheermaatregelen, randvoorwaarden onderhoudswerkzaamheden en toepassen gedragscode Ffwet?
 - wat is de oppervlakte benodigd leefgebied voor de vogelsoorten? Het IHD na 6 jaar en op lange termijn is bij behoud idem als in het aanwijzingsbesluit. Het gaat om de omvang populatie wintergasten als indicatie voor draagkracht leefgebied. In beheerplan wordt nergens een vertaling naar oppervlakte benodigd leefgebied gemaakt.

	Landelijke staat van instandhouding (SvI)	Doelen in aanwijzingsbesluit en huidige oppervlakte (ha) en huidige kwaliteit in het gebied.				Samenvatting geplande maatregelen, (evt. clusteren per categorie). Let op: zoveel mogelijk onderscheid maken of een maatregel specifiek wordt genomen ten behoeve van de doelen (artikel 6.1 van de Habitatrichtlijn) en/of dat een maatregel wordt genomen om toekomstige verslechtering en/of versterking te voorkomen, mitigerende maatregelen (artikel 6.2 van de Habitatrichtlijn). Tevens aangeven of maatregelen specifiek voor Natura 2000 genomen moeten worden dus additioneel zijn of niet. Dit kan in de toelichting waarnaar het nummer verwijst, anders gebruiken maken van een ♦.													Doel oppervlakte (ha) en kwaliteit na zes jaar.		Doel op lange termijn (ca. 15 jaar), de instandhoudingsdoelstelling.	
		Doel oppervlakte	Huidige oppervlakte (ha) *	Doel kwaliteit	Huidige kwaliteit (matig of goed of matig en goed)	Verbetering waterkwaliteit	Vermindering verdroging	Overige waterkwantiteitsmaatregelen	Vermindering verzuring	Vermindering vermesting	Interne beheermaatregelen	Ontsnippering	Randvw. recreatie (bv zonering)	Randvw. grondwateronttrekking	Randvw. onderhoudswerkzaamheden	Toepassen van gedragscode ff-wet	Randvoorwaarden Kartbaan.....	Minimale oppervlakte totaal (ha)* - aangeven dmv een range	Kwaliteit (goed of matig)**	Minimale oppervlakte totaal (ha)*	Minimale oppervlakte totaal met kwaliteit goed (ha)	
<i>Habitattypen</i>																						
<i>Soorten</i>																						
Kolgans A041	gunstig	=	voldoende	=	voldoende	5	4	5	-	-	1	-	2	6	7	7	3	1500	?	1500	?	
Dwerggans A042	matig ongunstig	=	voldoende	=	voldoende	5	4	5	-	-	1	-	2	6	7	7	3	30	?	30	?	
Brandgans A045	gunstig	=	ruim voldoende	=	ruim voldoende	5	4	5	-	-	1	-	2	6	7	7	3	1500	?	1500	?	
Smient A050	gunstig	=	ruim voldoende	=	ruim voldoende	5	4	5	-	-	1	-	2	6	7	7	3	1100	?	1100	?	

Tabel 4.2 Synopsistabel Oudeland van Strijen

- 1: beheer en onderhoud watergangen, wegen etc. zoveel mogelijk buiten de periode 15 oktober – 1 mei
- 2: verstoring van honden wordt voorkomen door verbod op officiële wandelpaden gebied en op percelen SBB
- 3: niet toestaan wedstrijden gedurende periode november – maart (alleen trainingen)
- 4: De provincie heeft voorgesteld maatregelen uit te voeren om de interne en externe waterhuishouding te verbeteren en zo de verdroging tegen te gaan. Vooralsnog is het onduidelijk welke maatregelen precies moeten worden uitgevoerd om de verdroging in de twee hectare verdrogingsgevoelige natuur op te heffen en is er daarom tot 2013 nog geen harde financiële dekking geregeld voor eventuele maatregelen. In deze beheerplanperiode wordt daarom onder verantwoordelijkheid van het Waterschap Hollandse Delta onderzoek gedaan naar de maatregelen die nodig zijn om de verdroging op te heffen (par 2.2.2)
- 5: Door het waterschap Hollandse Delta zijn voor beide waterlichamen ecologische (en chemische) doelen bepaald en zijn gewenste maatregelenpakketten samengesteld. Deze maatregelen moeten bestuurlijk nog worden vastgesteld.
6. Naleven verstrekte vergunning Wet Milieubeheer t.a.v. grondwateronttrekkingen
7. Het beheer en onderhoud van:
 - Buisleidingen vindt volgens een onderhoudsplan en de hiertoe opgestelde gedragscode Flora- en faunawet (Van der Aa, 2007, nog niet goedgekeurd door minister van LNV)
 - Voor watergangen, wegen en bijbehorende bermen gaat het Waterschap te werk conform de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen (Unie van Waterschappen, 2006).

5. Samenvatting conclusies en advies

Beheerplannen bevatten veel informatie over de Natura 2000-gebieden. De rapportages van de lidstaat aan Brussel, zoals de Standaard Data Formulieren en de Artikel 17 Annex A Habitatrichtlijnrapportage vereisen veel informatie.

Conclusie 1: Een deel van de informatie voor het invullen van het SDF en Annex A artikel is in theorie aanwezig in de beheerplannen.

Conclusie 2: Deze benodigde informatie is niet simpel uit de beheerplannen te halen, maar vereist specifieke zoekopdrachten of handmatig speurwerk.

Conclusie 3: De in beheerplannen gevonden informatie lijkt direct toepasbaar voor het invullen van SDF per gebied, maar moet voor het invullen van Annex A worden samengevat voor alle beheerplannen op lidstaatniveau.

Standaard Data Formulier

De informatie uit beheerplannen kan in principe 1 op 1 worden toegepast in de Standaard Data Formulieren, die ook per Natura 2000-gebied worden opgesteld.

Vooraf bij de 'Vulnerability' bij dataveld 4 Site description en dataveld 6 'Impacts and activities in and around the site' kan het beheerplan goede informatie bieden. Er zijn een aantal praktische punten, die nog om een nadere oplossing vragen:

1. Het SDF wordt momenteel herzien: dit betekent dat onzeker is welke datavelden ingevuld moeten worden. Het lijkt er op dat dataveld 3 'Ecological information' uitgebreid zal worden. Naar verwachting zal hiervoor vooral informatie uit de monitoring nodig zijn. Nog niet bekend is hoe en waar de informatie uit de monitoring een plek zal krijgen.
2. Tijdpad invullen SDF en gereed komen (ontwerp-)beheerplannen: De SDF moeten in 2011 opnieuw worden ingevuld. Een groot deel van de beheerplannen is nu pas als conceptontwerp gereed, een deel moet nog worden opgesteld. Dit betekent dat voor (lang) niet alle gebieden de informatie uit de beheerplannen op tijd beschikbaar is voor het invullen van het SDF.
3. Het ontbreken vast format beheerplannen: hierdoor is niet gegarandeerd dat de benodigde informatie altijd in elk beheerplan aanwezig zal zijn. In voorkomende gevallen zal LNV de benodigde informatie via een andere weg moeten verzamelen. Bovendien is de informatie bij verschillende inhoudsopgaven op verschillende (1 of meer plekken) in de tekst aanwezig. Het handmatig zoeken is arbeidsintensief en aldus foutgevoelig.
4. Ontbreken database beheerplannen: beheerplannen komen nu beetje bij beetje bij LNV langs in verschillende vormen van ontsluiting (word, pdf). Er is (nog) geen systeem waarin de documenten op een logische wijze opgeslagen worden (allen bijeen), en dus ook nog geen systeem waarbij de documenten op een eenduidige wijze 'bevroegd en doorzocht' kunnen worden.

Advies 1: Verken bij het herzien van de SDF in 2011 of informatiebronnen uit beheerplan, zoals geanalyseerd in dit project, ook in praktijk bruikbaar zijn voor invulling.

Advies 2: Ontsluit in het project Audittrail aanwijzingsbesluiten ook de definitieve versie van de beheerplannen. Het voordeel is dat alle beheerplannen dan beschikbaar zijn voor medewerkers van LNV en dat zij doorzoekbaar zijn.

Artikel 17 HR

De informatie uit beheerplannen kan niet 1 op 1 toegepast worden bij het invullen van annex A artikel 17, waarin op lidstaatniveau over generieke maatregelen bericht moet worden. Eén van de belangrijkste toepassingsmogelijkheden van informatie uit de beheerplannen ten behoeve van Artikel 17 betreft het huidige dataveld 5 ‘Measures to avoid deterioration...’. Informatie over maatregelen voor het behalen van de instandhoudingsdoelen is in het beheerplan zelf te vinden, maar staat idealiter samengevat in de synopsistabel. Wat betreft het tijdpad van invullen artikel 17 (volgende HR-rapportage in 2013) en het gereedkomen van (ontwerp-)beheerplannen (3 jaar na aanwijzing uiterlijk in 2010) lijken er zich geen problemen voor te doen. Ook bij het gebruik van informatie uit de beheerplannen voor het invullen van Annex A zijn er een aantal praktische punten die om een oplossing vragen:

1. Om basisgegevens voor het invullen van artikel 17 te verzamelen, is een samenvatting van maatregelen per beheerplan per gebied zeer nuttig. De synopsistabel biedt hiervoor een goed handvat, maar lijkt niet aanwezig in alle beheerplannen. Er is geen garantie dat alle beheerplannen voorzien zullen zijn van een dergelijke tabel, aangezien LNV dit niet af kan dwingen bij de opstellers
2. Om Annex A artikel 17 in te vullen moet op lidstaatniveau een samenvatting komen van alle maatregelen die de lidstaat onderneemt. Hiervoor is nog geen analyse-instrument beschikbaar.

Advies 3. Verken in de nog lopende beheerplanprocessen of synopsistabellen integraal onderdeel uit kunnen maken van het beheerplan. Verken ook op welke wijze LNV bij het ontbreken van synopsistabellen benodigde informatie uit het beheerplan kan halen.

Advies 4. Verken hoe informatie uit alle beheerplannen kan worden samengevat op lidstaatniveau voor invulling van Annex A. Beschikbaarheid van actuele beheerplannen is essentieel, zie hiervoor advies 2. Er zal een instrument moeten worden ontworpen om uit alle beheerplannen informatie te krijgen over ‘grootste gemene deler-maatregelen’ die vermeld zullen worden in Annex A.

Eindconclusie

Op 17 juni zijn de resultaten t/m hoofdstuk 4 besproken met LNV en zijn de conclusies getrokken die hierboven vermeld zijn. Afgesproken is fase 1 van dit project af te ronden en fase 2 niet uit te voeren, om de volgende redenen:

- De uitkomst van fase 1 is dat informatie uit beheerplannen beperkt bruikbaar is voor het invullen van SDF en Annex A. Bovendien moet deze informatie vooralsnog handmatig bij elkaar worden gezocht.
- Gelijk met dit project is het WOt-IN project “Audittrail aanwijzingsbesluiten” van start gegaan. Binnen dit project wordt een interface met onderliggend datamodel gebouwd, waarbinnen digitale informatie (met betrekking tot het proces van aanwijzen Natura 2000-gebieden) opvraagbaar en doorzoekbaar is.

Bovenstaande twee punten leidden tot de conclusie dat het nu niet opportuun is om een eigenstandige database beheerplannen op te zetten. In de toekomst kan mogelijk aangesloten worden bij deze Audittrail, door de digitale bestanden van beheerplannen onder te brengen in het datamodel.

Interessant blijft op welke wijze LNV het gebruik van de synopsistabel kan stimuleren en hoe zij zelf informatie uit de synopsistabellen wil gaan verwerken.

Inhoudsopgave Natura 2000 LNV-beheerplannen

Samenvatting NB: opnemen synopsistabel van DN, onderaan toegevoegd.

1 Inleiding

2 Instandhoudingsdoelen

2.1 Instandhoudingsdoelen

2.2 Kernopgave en Sence of Urgencies

2.3 Uitwerking van instandhoudingsdoelen in omvang, ruimte en tijd

2.4 Ecologische vereisten van instandhoudingsdoelen

3 Uitgangssituatie natuur en bestaand gebruik

3.1 Uitgangssituatie natuur

3.1.1 Abiotiek en biotiek

3.1.2 Voorkomen habitattypen

3.1.3 Voorkomen soorten

3.1.4 Ingrepen in verleden

3.1.5 Sleutelprocessen

3.2 Huidige bestaand gebruik

4 Beoordeling bestaand gebruik

4.1. Inleiding

4.2 Uitwerking bestaand gebruik

4.3 Kansen en knelpunten voor de instandhoudingsdoelen in de huidige situatie

5 Maatregelen

5.1. Ontwikkelingsstrategie (voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen)

5.2 Beschrijving maatregelen

6 Uitvoeringprogramma

6.1 Uitvoering maatregelen: verantwoordelijkheden en kosten

6.2 Communicatie: verantwoordelijkheden (voor uitvoering) en kosten

6.3 Monitoring en evaluatie instandhoudingsdoelen en maatregelen:

6.4 Financiering van gehele uitvoering beheerplan

7 Literatuur

8 Verklarende woordenlijst

9 Kaarten

- begrenzing met duidelijke topografische ondergrond;*
- kaart eigendom en beheerder (scheiding maken tussen eigendom en beheer);*

- *huidig voorkomen habitattypen;*
- *huidig voorkomen soorten;*
- *verspreiding uitgewerkte toekomstige instandhoudingsdoelen habitattypen en soorten;*
- *huidig beheer (optioneel);*
- *bestaand gebruik (optioneel);*
- *maatregelen;*
- *monitoringslocatie (optioneel).*

Bijlagen

- *rol en samenstelling organisatiestructuur voor totstandkoming beheerplan (mogelijk bestaat dit uit stuurgroep, werkgroep en adviesgroep);*
- *overzicht contactinfo van relevante instanties;*
- *procedure vergunningverlening NB-wet.*

Synopsistabel tbv Natura 2000 beheerplannen

Inhoudsopgave Natura 2000 Defensie-beheerplannen (versie 2007)

- 1. Inleiding (standaard tekst)*
 - 1.1 Achtergrond Natura 2000*
 - 1.2 Doel van het beheerplan (aanleiding is de doelstelling in het DMB 2004)*
 - 1.3 Totstandkoming van het plan*
 - 1.4 Leeswijzer*

DEEL: INVENTARISATIE

- 2. Karakteristiek en natuurlijke kenmerken*
 - 2.1 Geografische en bestuurlijke kenmerken (incl. eigendomssituatie)*
 - 2.2 Natura 2000 gebied(en) <naam één of meerdere SBZ's>*
- 3. Status van het Natura 2000 gebied*
 - 3.1 Beleidsplannen*
 - 3.1.1 Rijksplannen*
 - 3.1.2 Provinciale plannen*
 - 3.1.3 Gemeentelijke plannen*
 - 3.2 Regelgeving en afspraken*
 - 3.2.1 Internationale regelgeving*
 - 3.2.2 Rijksregelgeving*
 - 3.2.3 Provinciale regelgeving*
 - 3.2.4 Gemeentelijke regelgeving*
 - 3.3 Maatschappelijke context*
 - 3.4 Juridische achtergronden*
- 4. Natuurlijke kenmerken en staat van instandhouding*
 - 4.1 Geologie en Geomorfologie*
 - 4.2 Bodem en waterhuishouding*
 - 4.3 Chemische invloeden (depositie)*
 - 4.4 Landschappelijke beschrijving (typologie/ menselijke invloeden)*

- 4.5 *Huidige natuurwaarden (Natura 2000)*
 - 4.5.1 *Habitattypen*
 - 4.5.2 *Habitatrichtlijnsoorten*
 - 4.5.3 *Vogelrichtlijnsoorten*
 - 4.5.4 *Waarden van beschermd natuurmonument (1 maart meer duidelijkheid)*

- 5. *Bestaand gebruik en beheer*
 - 5.1 *Militair gebruik*
 - 5.1.1 *Rijden*
 - 5.1.2 *Lopen (Rennen/ Sporten)*
 - 5.1.3 *Vliegen*
 - 5.1.4 *Varen*
 - 5.1.5 *Graven*
 - 5.1.6 *Schieten*
 - 5.1.7 *Fietsen*
 - 5.1.8 *Paardrijden*
 - 5.1.9 *Stationaire activiteiten*
 - 5.1.10 *Gebruik pyrotechnische middelen*
 - 5.2 *Recreatief gebruik*
 - 5.3 *Overige vormen van gebruik*
 - 5.4 *Natuurbeheer*
 - 5.5 *Operationeel beheer*
 - 5.6 *Gebruik buiten de grenzen van het gebied*
 - 5.7 *Toekomstige ontwikkelingen*

DEEL: VISIE EN CONFRONTATIE

- 6. *Visie en confrontatie*
 - 6.1 *Visie*
 - 6.2 *Confrontatie*
 - 6.2.1 *Verstoring en gevoeligheid*
 - 6.2.2 *Effectbeoordeling*
 - 6.3 *Conclusie*
 - 6.3.1 *Gebruik en beheer*
 - 6.3.2 *Externe werking*
 - 6.3.3 *Kennislacunes*
 - 6.3.4 *Vergunningen*

DEEL: UITVOERING

- 7. *Borging*
 - 7.1 *Instandhoudingsmaatregelen*
 - 7.2 *Plannen en voorschriften (standaardtekst volgt)*
 - 7.2.1 *VS2-1014 en Standaard Oefenkaarten*
 - 7.2.2 *Beheerplan Bos- en Natuur, meerjarenplan*
 - 7.2.3 *Vaste orders*
 - 7.3 *Toezicht en handhaving (standaardtekst volgt)*
 - 7.4 *Monitoring en registratie (zo min mogelijk, moet 6 jaar bewaard worden)*
 - 7.4.1 *Registratie menselijke invloed*
 - 7.4.2 *Monitoring natuurwaarden*
 - 7.4.3 *Informatievoorziening abiotische factoren*

8. *Communicatie en voorlichting in het gebied (voor een deel standaardtekst, volgt)*
9. *Financiering (voor een deel standaardtekst, volgt)*

DEEL: BIJLAGEN

Inhoudsopgave Natura 2000 RWS-beheerplannen

SAMENVATTING

1 HET BEHEERPLAN VOOR NATURA 2000 GEBIED X

- 1.1 Een beheerplan voor Natura 2000 Gebied X*
- 1.2 Toelichting op het Beheerplan*
- 1.3 Beheer en eigendomssituatie*

2 KADERS VOOR HET N2000-BEHEERPLAN

- 2.1 Algemene visie voor het Watersysteem*
- 2.2 Kaders*

3 GEBIEDSBESCHRIJVING EN KAARTEN

- 3.1 Algemene beschrijving gebied X*
- 3.2 Abiotische kenmerken*
- 3.3 Ecologische (en evt landschappelijke) waarden*
- 3.4 Bestaand gebruik in en rond Natura 2000 gebieden*

4 DE N2000 DOELEN IN TIJD EN RUIMTE

- 4.1 Relatie tussen de doelen van KRW en N2000 en andere beleidsdoelen*
- 4.2 N2000 instandhoudingsdoelstellingen uitgewerkt in tijd en ruimte*
- 4.3 Het proces waarin de doelstellingen voor dit N2000 gebied zijn bepaald*

5 DE OPGAVE, BEREIKEN WE DE INSTANDHOUDINGSDOELEN

- 5.1 Visie voor het gebied X*
- 5.2 Analyse: knelpunten bij behalen van de instandhoudingsdoelstellingen*
- 5.3 Opgave: Opheffen knelpunten*

6 MAATREGELLEN

- 6.1 Maatregelen N2000*
- 6.2 Samenhangend pakket aan maatregelen*
- 6.3 Beschouwing: doelen haalbaar met maatregelen*
- 6.4 Vergunningen nodig of niet?*

7 EVALUATIE EN MONITORING

- 7.1 Uitgangspunten voor monitoring*
- 7.2 Wat wordt er nu al gemonitord*
- 7.3 Wat moet er aanvullend gemonitord worden*
- 7.4 Wie voert de monitoring uit*
- 7.5 Wat gebeurt er met de resultaten van de monitoring*

8 UITVOERINGSPROGRAMMA

- 8.1 *Welke maatregelen eerst, welke later in de uitvoering*
- 8.2 *Doorwerking in andere besluiten*
- 8.3 *Vervolgafspraken toekomstig beheer*

9 FINANCIERING

- 9.1 *Wie betaalt de maatregelen en wat kosten ze*
- 9.2 *Financiering van de monitoring*
- 9.3 *Financiering Beheer en Onderhoud*

10 COMMUNICATIE, EDUCATIE EN VOORLICHTING

- 10.1 *Vervolgafspraken toekomstig beheer*
- 10.2 *Communicatie per doelgroep*
- 10.3 *Organisatie*

11 ACHTERGRONDDOCUMENTATIE: OVERZICHT EN VERKRIJGBAARHEID

12 OVERZICHT TERMEN EN AFKORTINGEN

13 COLOFON

BIJLAGEN

- 1 *Bestaand beleid- en regelgeving*
- 2 *Instandhoudingsdoelstellingen*